

مقدمه

تبشیر در مسیحیت، یکی از رویکردهایی است که فرقه‌های مختلف، با استفاده از ابزارها و آموزه‌های منحصر به فرد خود، به آن پرداخته و به دنبال گسترش پیروان خود هستند. یکی از فرقه‌های تبشیر محور، پنتیکاستالیسم (Pentecostalism) و یا جنبش پنتیکاستی است که با وجود اینکه کمتر از ۱۱۵ سال از شکل‌گیری آن می‌گذرد، یکی از فعال‌ترین فرقه‌های تبشیری محسوب می‌شود، به‌گونه‌ای که تعداد طرفداران این جنبش، ظرف همین مدت کم، به حدود شصصد میلیون نفر در سراسر دنیا رسیده است (لوگو، ۲۰۱۱، ص ۶۹).

تأکید زیاد بر روح القدس، نقش محوری او و عطایای متنسب به او در امر تبشیر، شانسه اصلی جنبش پنتیکاستی محسوب می‌شود. از این‌رو، این تحقیق پس از بیان مختصراً از تاریخچه جنبش پنتیکاستی و نقش روح القدس و عطایای متنسب به او، به معرفی عطیه تکلم به زبان‌ها، به عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای تبلیغی پنتیکاستی‌ها پرداخته و سپس، نقد و بررسی این عطیه، براساس آموزه‌های کتاب مقدس می‌پردازد.

در رابطه با بررسی، نقد و پژوهش آموزه‌ها و تعالیم جنبش پنتیکاستی، تاکنون کار مدونی صورت نگرفته است و تقریباً هیچ منبع فارسی در این زمینه وجود ندارد. این نوشتار در صدد است با بررسی منابع پنتیکاستی‌ها و احصاء مطالب موردنیاز، تحقیقی در این زمینه صورت داده و در نهایت، با ارجاع به کتاب مقدس، تحلیلی از آموزه تکلم به زبان‌ها ارائه دهد و به نقد آن پردازد.

سؤالاتی که در این پژوهش مورد بررسی قرار می‌گیرد، عبارت است از:

نقش روح القدس و عطایای او در جنبش پنتیکاستی چیست؟

این آموزه چه نقشی در تبشیر پنتیکاستی دارد؟

آموزه تکلم به زبان‌ها به چه معناست؟

آیا این آموزه منشأ کتاب مقدسی دارد؟

نقدهای کتاب مقدسی مرتبط با این آموزه کدامند؟

پنتیکاستی‌ها؛ بررسی پیدایش

در همه ادیان بزرگ جهان، به واسطه تفاسیر متفاوت افراد از موضوعات پیرامون هر دین، در طول تاریخ، فرقه‌هایی منشعب شده است. آیین مسیحیت، به‌عنوان یکی از پرطرفدارترین ادیان

نقد و بررسی آموزه تکلم به زبان‌ها در کلیسای پنتیکاستی

یاسر ابوزاده گتابی / دانشجوی کارشناس ارشد ادیان و عرفان مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

sanei@qabas.net

موتضی صانعی / استادیار مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

دربافت: ۱۳۹۵/۰۵/۲۵ - پذیرش: ۱۳۹۵/۱۰/۱۳

چکیده

آموزه تکلم به زبان‌ها، عطیه‌ای از عطایای روح القدس است که طی آن، فرد به زبان‌های فراموش شده بشری و یا زبان فرشتگان و یا زبان‌هایی غامض و نامفهوم تکلم می‌کند. پنتیکاستی‌ها معتقدند استفاده از این عطیه نشانه حقانیت این آیین در آخرالمان محسوب می‌گردد. از این‌رو، در امر تبشیر از آن بسیار استفاده می‌کنند. هدف این پژوهش، بررسی صحت یا سقم این مسئله از نظر کتاب مقدس است. بنابراین، این پژوهش با روش تحلیلی - انتقادی و با بررسی اسناد پنتیکاستی‌ها، به معرفی این آموزه پرداخته و با ارائه آیاتی از کتاب مقدس، مسئله را مورد سنجش قرار می‌دهد. مهم‌ترین یافته‌های این تحقیق شامل نقدهایی از کتاب مقدس است که این عطیه را مربوط به عصر حضور حضرت عیسیَ و حواریون عنوان کرده، و تعمیم آن به عصر حاضر را مغایر با آیات کتاب مقدس می‌داند.

کلیدواژه‌ها: کتاب مقدس، روح القدس، تکلم به زبان‌ها، کلیسای پنتیکاستی.

«تکلم به زبان‌ها» اطلاق می‌گردد، می‌شود، شفابخشی الهی را تجربه کرده، می‌تواند پیشگویی کند(مکیلا، ۲۰۰۶، ص ۲۰؛ میلر، همان، ص ۳).

مؤمن به واسطه تعمید در روح القدس، صلاحیت دریافت عطا‌ای روح القدس را پیدا می‌کند(برونر، ۱۹۹۷، ص ۱۳۰). براساس آموزه‌های پنتیکاستی‌ها، حقانیت عطا‌ای روحانی را می‌توان در استناد متون مقدس، و ضرورت آنها را در نیازهای انسان یافت(ر.ک: لوقا: ۱۱؛ رومیان: ۱۲؛ اول قرنیان: ۷؛ ۱۲: ۴؛ ۱۲: ۱۲، ۱۲: ۱۸۱۴؛ ۱۲: ۱۹؛ ۱۲: ۲۱؛ ۱۴: ۳۱-۲۶؛ ۲۵-۲۲؛ ۳۳-۲۶؛ افسسان: ۷؛ ۳: ۱۲، ۱۱؛ کولسیان: ۱۶: ۳؛ عبرانیان: ۲: ۶؛ دوم تیموთاؤس: ۱: ۷؛ اول پطرس: ۴: ۱۱، ۱۰)؛ چراکه بدون کمک خداوند، بشر غیرممکن است، راهی به سوی او داشته باشد. افرون بر اینکه گناهان فرد باید بخشیده شوند، او برای فائق آمدن بر خبائث، حماقت‌ها، جهالت‌ها، کندي امور ذهنی، و سایر کاستی‌های ذهنی و نفسانی به خدا نیاز دارد. لذا بشر برای جبران ضعف‌هایی که بر اثر گناه اولیه برای او حاصل شده و درمان بیماری‌های روحی، و برای آنکه ارتباطش با خداوند قطع نشود، همیشه نیازمند به چیزی والا - عطا‌ای - است(میلر، ۲۰۰۵، ص ۲۷۵). البته عطا‌ای چیزی بیشتر از درمان هستند، آنها بشر را نیرومند ساخته و در تعییت از الهامات خوب و هدایت‌های روح القدس ثابت نگه می‌دارند(جان کامرون، ۲۰۰۲، ص ۷).

عطای‌ای روح القدس، موہبته است که به افزایش و پالایش قدرت‌های طبیعی، که به بشر داده شده، می‌انجامد. روح القدس، هماره انسان‌ها را به سوی خلوص و محبت و پرهیزکاری بیشتر راهنمایی می‌کند. هرچه قدرت نفس انسان بیشتر گردد، او وجود خدا را بهتر درک می‌کند و درنتیجه، به راحتی از خدا تعییت خواهد کرد(همان، ص ۷).

بنابراین، عطا‌ای را می‌توان در دو دسته کلی، عطا‌ای صوتی و عطا‌ای نیروبخش تقسیم کرد: عطا‌ای صوتی، عطا‌ایی هستند که فرد با الهام روح القدس بی اختیار شروع به تکلم می‌کند. عطا‌ای نیروبخش، عطا‌ایی هستند که طی آن قدرت خاصی - مانند قدرت شفابخشی - از سوی روح القدس به فرد اهدا می‌شود. این فیوضات را به دو دلیل «عطایه» گویند: اولاً، به سبب اینکه خداوند آنها را بدون هیچ‌گونه انتظار و توقعی به انسان عطا کرده، ثانیاً، به سبب این که حق ویژه‌ای است برای واکنش نشان دادن به الهامات الهی(همان، ص ۱۷). عطایه پیشگویی، تکلم به زبان‌ها و تفسیر زبان‌ها، و کلمات حکمت و دانش، جزء عطا‌ای صوتی و عطایه ایمان، کارهای معجزه‌آسا و شفا، جزء عطا‌ای نیروبخش هستند. این پژوهش، به بررسی عطایه تکلم به زبان‌ها، تفسیر آن و نقش آن در تبییر می‌پردازد.

سازمان‌دهی شده در جهان(اسمیت و دیگران، ۱۹۹۵، ص ۲۴۰)، که جمعیتی بالغ بر ۲,۴ میلیارد نفر را در سراسر دنیا به خود اختصاص داده(میلر، ۲۰۱۲، ص ۹) - نیز از این قاعده مستثنا نبوده و سه فرقه بزرگ کاتولیک رومی، ارتدوکس شرقی و پروتستان در آن شکل گرفته‌اند(اسمیت و دیگران، ۱۹۹۵، ص ۲۴۰). هریک از این فرقه‌ها نیز شاخه‌هایی دارند و جنبش پنتیکاست(Pentecostalism)، شاخه‌ای از مسیحیت پروتستان است(مک گرات، ۲۰۰۸، ص ۴۳۹).

جنبس پنتیکاستی یا پنتیکاستالیسم کلاسیک، جنبش جدیدی در مسیحیت است که در آوریل ۱۹۰۶م در ایالت لس آنجلس آمریکا و در ساختمانی کوچک در خیابان آزوسا با رهبری افرادی همچون چارلز فاکس پرهاام(Charles fox parham) و ویلیام جی سیمور(William J. Seymour) آغاز گردید و از آنجا، به اقصا نقاط عالم منتشر گردید(لوگو و دیگران، ۲۰۰۶، ص ۳). جنبش خیابان آزوسا را سومین موج در مسیحیت می‌دانند. موج اول، مربوط به زمان کنستانتین است، زمانی که کلیسای کاتولیک تأسیس شد. دومین موج در مسیحیت، با آغاز جنبش اصلاح طلبی، هنگامی که مارتین لوتر بیانیه ۹۵ ماده‌ای خود را بر سر در کلیسای وینبرگ چسباند، شکل گرفت. در نهایت، در خیابان آزوسا، گروهی از قدیسان تشنۀ معنویت توانستند، موجی بزرگ از معنویت و اشتیاق را در سراسر جهان به وجود آورند. جنبش پنتیکاستی، سومین موج در تلاش است که سراسر جهان را تحت تأثیر خود قرار دهد(لیاردون، ۲۰۰۶، ص ۱۱).

واژه پنتیکاستی، از کلمه پنطیکاست، نامی یونانی برای عید هفت‌های یهودیان(خروج ۳۴: ۲۲؛ تثنیه ۱۶: ۱۰؛ خروج ۲۳: ۱۷-۱۴)، مشتق شده است. از نظر مسیحیان، این رویداد، یادآور نزول روح القدس بر پیروان عیسی مسیح می‌باشد که در کتاب اعمال رسولان گزارش شده است. در این گزارش آمده است که چگونه در زمان عید شاوعوت(Shavuot)، یا پنتیکاست تمام پیروان مسیح «همه‌شان از روح القدس پر شدند، و شروع به تکلم به زبان‌های دیگر کردند، همان‌گونه که روح القدس به آنها این قدرت را بخشیده بود»(اعمال رسولان: ۲: ۴).

نقش روح القدس و عطا‌ای متنسب به او
پنتیکاستی‌ها، تأکید ویژه‌ای بر روح القدس داشته و معتقدند از طریق تعمید توسط روح القدس، شخص مؤمن می‌تواند رابطه‌ای بسیار نزدیک با خداوند برقرار سازد(بلیک، ۲۰۱۴، ص ۷). هنگامی که یک ایمان‌دار از روح القدس پر می‌گردد، شهود درونی برای او حاصل شده، قادر به غریبه‌گفتاری یا آنچه که به آن

تکلم به زبان‌ها و تفسیر آن

تکلم به زبان‌ها، عطیه‌ای صوتی است که طی آن فرد به یک زبان بشری فراموش شده؛ زبانی که در میان مردم عصر باستان رواج داشت و امروزه دیگر با آن زبان تکلمی صورت نمی‌گیرد (اعمال رسولان ۲: ۶-۱۱)، همانند آنچه که در کتاب مقدس در مورد روز پنطیکاست ادعا شده، و یا به زبان فرشتگان و یا به زبانی غریبه، نوعی تکلم، که هیچ‌گونه سابقه تاریخی نداشته و مفهوم آن را کسی نمی‌داند (هوس، ۲۰۰۶، ص ۱۳)، تکلم می‌کند (اول قرنیان ۱۳: ۱). از نظر تاریخی، رهبران اولیه جنبش پنطیکاستی معتقد بودند که تکلم به زبان‌ها، با یک زبان خالص و اصیل - یکی از زبان‌های بشری که در نقطه‌ای از عالم مردم برای ارتباط با یکدیگر از آن استفاده می‌کنند - صورت می‌گیرد.

در مورد ماهیت زبانی که دریافت می‌شود، باید گفت: این زبان، زبانی حقیقی - زبان‌های بشری و یا زبان فرشتگان - (اول قرنیان ۱۳: ۱، اعمال رسولان ۲: ۱۱-۶)، برای ستایش خداست (اول قرنیان ۱۴: ۱۶-۱۷) و اعمال رسولان ۲: ۱۱ و ۱۰: ۴۶)، که روح القدس آن را فراهم ساخته (اعمال رسولان ۲: ۴ و اول قرنیان ۱۴: ۲-۱) و رومان ۸: ۲۶-۲۷ (۲۷) جزء مهمی از زندگی معنوی هر فرد مسیحی محسوب می‌شود (اول قرنیان ۱۴: ۵). اهمیت آن از این جهت است که نشانه‌ای است از اینکه فرد روح القدس را دریافت کرده (اعمال رسولان ۴: ۶، ۱۰) و با خدا مرتبط گشته است (اول قرنیان ۱۴: ۲ و رومان ۸: ۲۷-۲۶).

در میان پنطیکاستی‌ها، این اعتقاد وجود دارد که تکلم به زبان‌ها، کارکردها و مزایایی دارد. از جمله مزایای تکلم به زبان‌ها، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. اولين فايده تکلم به زبان‌ها، اين است که تضمین می‌کند، فرد به وسیله روح القدس تعیید یافته است (آنهوس، ۲۰۰۱، ص ۱۱؛ لیاردن، ۲۰۰۶، ص ۲۱۹؛ میلر، ۲۰۰۵، ص ۳۱۹ و ۶۹). چراکه معتقد شدن به روح القدس، معتقد شدن به این است که خدا می‌تواند و می‌خواهد با مردم امروز تکلم کند. از این‌رو، تکلم به زبان‌ها در تبشير نقش بسزایی دارد (اندرسون، ۲۰۰۴، ص ۲۲).

۲. روح انسان را قوی می‌کند و سبب رشد معنوی او می‌شود (اول قرنیان ۱۴: ۴). لذا از نظر پنطیکاستی‌ها، اگر روحی ناله می‌کند و آرامش ندارد، به خاطر این است که از طریق تکلم به زبان‌ها، به اندازه کافی دعا نخوانده است (لیاردن، ۲۰۰۶، ص ۲۰۰۴ و ۲۲۰).

۳. ایمان را خواهد ساخت؛ در رساله یهودا آیه بیست آمده است که زبان‌ها ایمان فرد را به حرکت و جنبش و امیدارد. ایمان را زنده نگه می‌دارد. وقتی فردی دعایی را به صورت تکلم به زبان‌ها می‌خواند، او آماده است تا برای هر چیزی به خدا معتقد شود و توانایی او را برای اعتماد به خدا برمی‌انگیزاند.

تکلم به زبان‌ها و نقش آن در تبشير

با توجه به حوالشی که در آغاز جنبش پنطیکاستی افتاد و طی آن چندین نفر توanstند به زبان‌های گوناگون تکلم کنند، آنها معتقدند: نقشه خدا این بود که قبل از اینکه میسیونرهای پنطیکاستی، به

بین النهرين، يهوديه، كپدوکيه، پونتوس، آسيا، فريجيه و پمقليه، مصر، قسمت قيرواني زبان ليسي، كريت، عربستان هستيم و حتى كسانى كه از روم آمداند هم يهودي و هم آنانى كه يهودي شده‌اند همه ما می‌شونیم كه اين اشخاص به زبان خود ما از اعمال عجيب خدا سخن می‌گويند! همه در حالیکه مبهوت بودند، از يكديگر می‌پرسيدند: «اين چه واقعه‌اي است؟» (اعمال رسولان ۲: ۲۶).

در اين آيات، دست کم ۱۴ زبان متفاوت نامشان آمده است. اينها دقیقاً زبان‌های رسمي بودند که توسط مردم آن عصر تکلم می‌شد. شاگردان يهودي توانيي بر تکلم به آن زبان‌ها را یافتند، با اينکه آنها قبلاً هرگز با آن زبان‌ها صحبت نکرده بودند. حتی غیر از زبان مادری‌شان، زبان ديگري را نمى‌دانستند و حتی آن را آموزش نديده بودند.

در اول قرنیان ۱۲-۱۴ نيز تکلم به زبان‌ها آمده است، اما با آنچه که در كتاب اعمال آمده است، تفاوتی ندارد. از اين‌رو، در هر دو جا به معنای زبان‌هایي رسمي است که آن را حواريون قبلًا نیاموخته بودند.

با توجه به اين نکات، اشاره به تحليلي عقلی در اين‌باره ضروري است: هر معجزه‌ای عقلاً باید متناسب با فرهنگ و سطح فهم مخاطبان باشد، و متخصصانی در میان آنان حضور داشته باشند تا به ديگران اعلام کنند که اين عمل، معجزه است. به عنوان مثال، در جريان معجزه عصای موسی^{۱۰}، خود ساحران به عنوان متخصصان جادوگری اعلام کردن که کار موسی^{۱۱} جادو نیست، بلکه معجزه است و ايمان آوردن. در مورد همه معجزات مسئله همين گونه است. اين کاملاً عقلی است والا معجزه کارائی خود را از دست می‌دهد. در مورد تکلم به زبان‌ها نيز اين قاعده حاكم است. در متن كتاب مقدس نيز به همين مطلب تصريح شده است. در میان مخاطبان کسانی بودند که آن زبان‌ها را متوجه می‌شدند و به ديگران گفتند که اينان به زبان ما سخن می‌گويند. بنابراین، اگر از غيرپنتیکاستی‌ها کسی تأييد کند که آنان به زبانی سخن می‌گويند که در فلان قبيله و يا در فلان کشور به آن زبان سخن می‌گويند و اين سخن گفتن، معجزه‌آساست؛ يعني تأييد شود که آنان پيش از اين، زبان آن قبيله را نشنide و تعليم نديده‌اند، تأييد می‌شود که آنان توانيي معجزه دارند و اين عطيه روح القدس است. عقلاً قابل تأييد نیست. اگر اين قاعده عقلی در میان نباشد، پيروان هر ديني نيز به راحتی با درست کردن چند کلمه غامض و کثار هم چيدن آنها و تفسير آن براساس آموزه‌های خود، می‌توانند ادعا کنند که آنها نيز تکلم به زبان‌ها دارند.

اين گفته در نتيجه پنتیکاستی‌ها که تکلم به زبان‌ها، تکلم به زبان فرشتگان و يا زبان‌هایي غامض و پيچیده است، مبنای كتاب مقدسی ندارد. اما اگر مرادشان - همان گونه که در كتاب مقدس آمده است-

سرزمين‌های ديگر برونده، عطيه تکلم به زبان‌ها به ايشان اعطا شود تا نشان‌های بر حقانیت مسيحيت پنتیکاستی قلمداد گردد (اندرسون، ۲۰۰۱، ص ۲۰۶)؛ چراكه اولاً، اين زبان‌ها را نمي‌توان مانند زبان بومي ياد گرفت، بلکه اين مسيح است که كترل اعضای تکلم فرد را در اختيار می‌گيرد. ثانياً در تکلم به زبان‌ها غالباً فرد شروع به تکلم به زيانى می‌كند که هر کسی نمي‌تواند فحوای آن را تشخيص دهد. اين خداوند است که بهواسطه روح القدس، توانيي تفسير آن را به برخى اعطا می‌كند تا برای سايرين توضيح دهند. از اين‌رو، از نگاه پنتیکاستی‌ها هدف از تکلم به زيان‌ها، کمک کردن به موعظه انجل در همه مناطق کرده زمين بوده است (اندرسون، همان، ص ۲۱۸).

برايin اساس، اولاً مسيونر خود برای به دست آوردن اين عطيه تلاش می‌كند. سپس، با استفاده از آن سعی در تبلیغ مسيحيت می‌کند. از اين‌رو، به محض اينکه کسی تعمید روح القدس را با شاهد تکلم به زبان‌ها دريافت می‌کرد، استيق زيادي داشت که به دوستان و اعضای خانواده خود درباره اين خبر خوب اطلاع رساني کند، و بدین طريق آنها را به سوي مسيحيت ترغيب می‌کرد (واکر، ۲۰۱۰، ص ۸۳). امروزه نيز استفاده از تکلم به زيان‌ها، از سوي پنتیکاستی‌ها در تبشير به کار می‌رود.

تحليل و بررسی آموزه تکلم به زبان‌ها

آنچه گذشت اهم اعتقادات پنتیکاستی‌ها در مورد عطيه تکلم به زيان‌ها بوده، با توجه به اينکه پنتیکاستی‌ها خود را كتاب مقدس محور می‌دانند، آيا كتاب مقدس اين نکات را تأييد می‌کند؟ در اينجا به بررسی اين موضوع می‌پردازيم:

الف. غيرماوري بودن تکلم به زيان‌ها در كتاب مقدس

حقiqتي مبنياً درباره زيان‌های كتاب مقدسی اين است که آنها زيان‌هایي واقعی بودند، نه چيزی شبيه واژه‌های نامفهوم و غامض. اولين بار تکلم به زيان‌ها در كتاب اعمال رسولان مطرح شد. در اين كتاب، عطيه تکلم به زيان‌ها، توانيي معجزه‌آسا برای صحبت کردن به زيانی است که شخص هرگز آن را قبلًا نیاموخته بود.

پس وقتی صدا از آن خانه به گوش رسید، گروهي با سرعت آمدند تا بیستند چه شده است. وقتی شنیدند: شاگردان عيسی به زيان ايشان سخن می‌گويند، مات و مبهوت مانندند! آنان با تعجب به يكديگر می‌گفتند: «اين چگونه ممکن است؟ با اينکه اين اشخاص از اهالي جليل هستند، ولی به زيان‌هایي محلی ما تکلم می‌کنند به زيان همان سرزمين‌هایي که ما در آنجا به دنيا آمده‌ایم! ما که از پارت‌ها، مادها، ايلامی‌ها، اهالی

است، و هر گاه یهودیان حضور نداشتند، نشانه‌ای هم وجود نداشت. این مسئله نیز بدین سبب بود که آن‌ها معتقد (با اینمان) نبودند، از این‌رو، نشانه‌ها – برای مثال زبان‌ها – برای نجات آنان آمده بود (کولد، ۲۰۱۲، ص ۲۱).

مؤید این نکته این است که پس از سقوط اورشلیم در سال ۷۰ میلادی و پراکندگی یهودیان در میان ملت‌ها دیگر، اثری از این عطیه یافت نمی‌شود. از این‌رو، هدف از عطیه تکلم به زبان‌ها، که برای هدایت ملت اسرائیل بود، خاتمه یافت. یهودیان نشانه را نبذریفتند و پیشگویی که اشعیا گفته بود تحقق یافت.

چون مردم به این تعلیم گوش نمی‌دهند، خدا قوم بیگانه‌ای را خواهد فرستاد تا به زبان بیگانه به آنها درس عبرت بدهند! خدا می‌خواست به ایشان آرامش و امنیت بخشند، اما ایشان نخواستند از او اطاعت کنند. پس خداوند هر مطلبی را بارها برای ایشان تکرار خواهد کرد و کلمه به کلمه توضیح خواهد داد. این قوم افتاده، خرد خواهند شد و در دام خواهند افتاد و سرانجام اسیر خواهند شد (اشعیا ۲۸-۱۱-۱۳).

البته پولس نیز به این نکته اشاره کرده است که عطیه تکلم به زبان‌ها متوقف خواهد شد. همه عطا‌یابی که خدا به ما می‌بخشد، روزی به انتها خواهد رسید. نبوت‌ها، سخن گفتن به زبان‌ها و دانستن علم و اسرار، روزی پایان خواهد پذیرفت. اما محبت تا ابد باقی خواهد ماند و از میان نخواهد رفت. در حال حاضر، با وجود تمام این عطا‌یابی، علم و نبوت‌های ما جزئی و نارسانست. اما زمانی که از هر جهت کامل شدیم، دیگر نیازی به این عطا‌یابی نخواهد بود و همه از بین خواهند رفت (اول قرنیان ۱۳: ۸-۱۰).

حال این سؤال مطرح است که چه زمانی این عطا‌یابی متوقف می‌شوند؟ با توجه به اینکه عطیه زبان‌ها فقط در آیه هشتم اول قرنیان ۱۳ آمده و در دو آیه دیگر تکرار نشده است، ظاهراً باید مؤید این نکته باشد که عطیه تکلم به زبان‌ها، زودتر از دوتای دیگر متوقف می‌شود. در کتاب اعمال رسولان نیز آخرین باری که نامی از این عطیه دیده می‌شود، در بند نوزدهم است. دیگر اثری از این عطیه دیده نمی‌شود. دلیل این مسئله هم در اول قرنیان ۱۳: ۱۰ آمده است و آن اینکه یکبار که نشانه‌ای به حد نهایت خود رسید، دیگر نیازی نیست که ادامه یابد.

از این‌رو، همه انواع تکلم به زبان‌ها در عصر مدرن را می‌توان بر مبنای آیات کتاب مقدس تکذیب کرد (تون، ۱۹۸۷، ص ۱۱؛ روشن، ۲۰۰۸، ص ۱۹۹)؛ زیرا هنگامی که برای اولین بار در سال ۱۹۰۱م، در مدرسه کتاب مقدسی پرهام تکلم به زبان‌ها صورت گرفت و یا در سال ۱۹۰۶م در خیابان آزوسا، تکلم اتفاق افتاد، یهودیان حضور نداشتند. به علاوه از نگاه پرهام و سیمور، تکلم به زبان‌ها، نشانه‌ای بود بر تعیید شدن توسط روح القدس، نه نشانه‌ای برای یهودیان (کولد، ۲۰۱۲، ص ۲۴-۲۵).

زبان‌های بشری فراموش شده و یا زبان‌های سایر مناطق زمین باشد، این سخن را به عنوان مطلبی کتاب مقدسی در نگاه اول می‌توان پذیرفت، ولی در ادامه دلائلی بیان خواهد شد که وجود این زبان‌ها در عصر حاضر را رد می‌کند (دبیو کلد، ۲۰۱۲، ص ۱۷).

ب. یهودیان مخاطب واقعی زبان‌ها

حقیقت مبنایی دیگر درباره زبان‌های کتاب مقدس این است که آنها، به طور عمده، نشانه‌ای بودند برای مردم اسرائیل تا خداوند پیامش را به همه ملت‌های یهودی برساند (دبیو کلد، ۲۰۱۲، ص ۱۹؛ مک‌آرتور، ۲۰۰۳، ص ۱۳۶). پولس در این باره می‌گوید:

برادران عزیز، در درک این مطلب مانند کودکان نباشید. در درک و فهم امور روحانی، چون مردان عاقل و دانا باشید، اما در بدی کردن مانند کودکان! کتاب آسمانی می‌فرماید که خداوند از سرزمین‌های دیگر افرادی را خواهد فرستاد تا پیغام او را به زبان‌های بیگانه به قوم او اعلام کنند، اما با این حال ایشان نخواهند شد. پس می‌بینید که سخن گفتن به زبان‌ها، نشانه قدرت خدا برای ایمان‌داران نیست، بلکه نشانه‌ای است برای بی‌ایمانان. اما نبوت، یعنی آوردن پیغام از جانب خدا، برای بی‌ایمانان نیست، بلکه برای ایمان‌داران (اول قرنیان ۱۴: ۲۰-۲۲).

قرنیان، غالباً، شیفته تکلم به زبان‌ها بوده و اهل خودنامایی بودند. از این‌رو، پولس از آنها می‌خواست تا هدف تکلم به زبان‌ها را همانند انسان‌های بالغ درک کنند (همان). این نکته در واقع تکمیل آن چیزی بود که در اشعیا ۱۱-۱۲ مستقیماً خطاب به یهودیان آمده بود: «چون مردم به این تعلیم گوش نمی‌دهند، خدا قوم بیگانه‌ای را خواهد فرستاد تا به زبان بیگانه به آنها درس عبرت بدهند! خدا می‌خواست به ایشان آرامش و امنیت ببخشد، اما ایشان نخواستند از او اطاعت کنند».

زبان‌های معجزه‌آسا، نشانه‌ای برای غیرمُمنان یهودی بود که خداوند، به واسطه آن، با تمام ملت‌های یهودی تکلم کرد و از آنان نخواست تا در یک بدن معنوی واحد، که متشکل از یهودیان و غیریهودیان است وارد گردد (دبیو کلد، همان، ص ۲۲).

توجه به این نکته، ضروری است که هر جا در کتاب مقدس، بحث از تکلم به زبان‌ها آمده است، یهودیان حضور داشتند (اعمال رسولان ۲: ۶-۱۱ و ۱۰: ۴۶ و ۶: ۱۹). در روز پنطیکاست نیز در حضور یهودیان تکلم به زبان‌ها صورت گرفت (رک: اعمال رسولان ۱۹).

فرناند لگراند، یکی از پیشگامان جنبش پنطیکاستی که بعدها از متقدان این جنبش شد، می‌گوید: این نکته بسیار مهم است که هرگاه نشانه‌ای پیدا می‌شود، همیشه در حضور یهودیان بوده

پنتیکاستی خواست تا آن آزمون را در کلیساها انجام دهد، درخواستی که او داشت این بود: جلسه‌ای آماده کنید و یک نفر شروع به تکلم کند و ۳ نفر که می‌توانند تفسیر کنند، هر کدام جداگانه آن را تفسیر کنند تا مشخص شود که چقدر تفاسیرشان شبیه یکدیگر است. اما نه پنتیکاستی‌ها و نه کاریزماتیک‌ها هیچ کدام حاضر نشدند، آنرا پذیرنند (دبليو کلود، همان، ص ۳۲).

د. زبان‌های کتاب مقدسی همراه با قوانین رسولی

پولس، تکلم به زبان‌ها را ممنوع نمی‌کرد، اما محدودیت‌های زیادی برای چگونگی استفاده از آنها ارائه کرده است: (دبليو کلود، ۲۰۱۲، ص ۳۴-۳۷).

۱. تکلم به زبان‌ها باید به نوبت باشد، یکی پس از دیگری. آمده است: «اگر کسانی می‌خواهند به زبان‌های غیر حرف بزنند، تعدادشان نباید بیش از دو یا سه نفر باشد، آن‌هم به نوبت. یک نفر نیز باید این زبان‌ها را ترجمه کند» (اول قرنیان، ۱۴: ۲۴). در حالی که در بسیاری از جلسات پنتیکاستی‌ها، تکلم توسط چندین نفر و آن‌هم به یکباره انجام می‌شود.

۲. زبان‌ها باید تفسیر شوند. همان‌گونه که در اول قرنیان ۱۴: ۲۷ بیان شد: «یک نفر نیز باید این زبان‌ها را ترجمه کند». اما در جنبش مدرن پنتیکاستی، زبان‌ها به ندرت تفسیر می‌گردند و زمانی هم که این کار صورت می‌گیرد، به نظر می‌رسد که تفسیر، چیزی جدای از زبان‌هاست.

۳. زنان اجازه ندارند تکلم داشته باشند. در اول قرنیان ۱۴: ۳۴ آمده است: «زنان در جلسات باید ساكت باشند. آنها نباید سخن بگویند بلکه گوش کنند و اطاعت نمایند، همان‌طور که کتاب تورات فرموده است». اما زنان در جنبش پنتیکاستی طلايه‌داران تکلم به زبان‌ها بودند. آگنس آزمن (Agnes Ozman) می‌شنبه پنتیکاستی حذف کنیم، این جنبش متلاشی می‌شود.

بنابراین می‌توان گفت: تکلم به زبان‌هایی که کتاب مقدس از آن سخن می‌گوید، قاعده‌مند است. هم لازم است تا تکلم به نوبت صورت گیرد، هم اینکه تفسیر آن در همان جلسه بیان شود و هم اینکه زنان اجازه تکلم ندارند. اما هیچ‌یک از این ضوابط در کلیساها پنتیکاستی مراعات نشده و نمی‌شود.

ه. غیر کتاب مقدسی بودن روش پنتیکاستی‌ها در تکلم به زبان‌ها

زبان‌های کتاب مقدس یاد گرفتند و دست یافتنی نیستند، بلکه به صورت معجزه‌آسا از سوی خداوند صورت می‌پذیرد. (اما تمام این عطاها از جانب یک روح، یعنی همان روح القدس است، و

ج. همراهی همیشگی عطیه تکلم به زبان‌ها با عطیه تفسیر همان‌گونه که در اول قرنیان ۱۲: ۱۰-۸ و ۱۴: ۲۸-۲۷ آمده است، عطیه تکلم به زبان‌ها حتماً باید با تفسیر همراه شود.

روح القدس به یک شخص عطای بیان حکمت می‌بخشد تا با ارائه راه حل‌های حکیمانه دیگران را باری نماید، و به دیگری دانستن اسرار را عطا می‌کند. او به یکی ایمانی فوق العاده عطا می‌نماید، و به دیگری قدرت شفای بیماران را می‌بخشد. به بعضی قدرت انجام معجزات می‌دهد، به برخی دیگر عطای نبوت کردن. به یک نفر قدرت عطا می‌کند که شخص دهد چه عطایی از جانب روح خداست و چه عطایی از جانب او نیست. باز ممکن است به یک شخص این عطا را بخشد که بتواند به هنگام دعا به زبان‌هایی که نیاموخته است، سخن گوید، و به دیگری عطای ترجمه این زبان‌ها را بدهد (اول قرنیان ۱۲: ۱۰-۸).

اگر کسانی می‌خواهند به زبان‌های غیر حرف بزنند، تعدادشان نباید بیش از دو یا سه نفر باشد، آن‌هم به نوبت. یک نفر نیز باید این زبان‌ها را ترجمه کند. اما اگر کسی نباشد که ترجمه کند، ایشان باید در سکوت با خود و با خدا به زبان‌های غیر سخن گویند، نه در حضور همه و با صدای بلند (اول قرنیان ۱۴: ۲۸-۲۷).

عطیه تفسیر، قدرتی مافق طبیعی بود که بهوسیله آن، یک مؤمن می‌توانست تفسیری دقیق از پیامی که با خدا گفته می‌شد، به زبان‌های دیگر بیان کند. از این‌رو، اگر در کلیسایی تکلم به زبان‌ها اتفاق می‌افتد، حتماً تفسیر آن نیز باید گفته می‌شد؛ زیرا این اراده خدا بود که هر کسی در کلیسا حاضر بود، هرآنچه را گفته می‌شد بفهمد، انجام دهد و سپس، به‌واسطه آن تهذیب گردد. حتی اگر یک یا دو نفر هم در مراسم حاضر باشند، کسی که پیام زبان‌ها را می‌فهمد، باید برای باقی افراد توضیح دهد. اما، با وجود این، تفسیر زبان‌هایی که پنتیکاستی‌ها و کاریزماتیک‌ها تعلیم می‌دهند، بسیار عجیب و غریب است؛ زیرا شباهت کمی بین زبان‌ها و تفسیر آنها وجود دارد. به‌طوری‌که گاهی اوقات برای چند واژه‌ای که تکلم می‌شد، تفسیری مفصل و طولانی ارائه می‌شد. برای مثال، تکلمی همانند شالاما (shalamama) (شالاما) (shalabala) (شالابالا) (shalanoona) (شالانونا) که از ۳ تا ۶ کلمه تشکیل شده است، به عنوان یک پیام معنوی بسیار غامض و پیچیده تفسیر می‌شد (دبليو کلود، ۲۰۱۱: ص ۳۰؛ همو، ۲۰۱۲، ص ۷۶).

فرناند لگراند درباره غامض بودن زبان‌ها می‌گوید:

در تمام مواردی از تفسیر که شخصاً با دقت بسیار، بررسی کردم، کشف نکردم مگر کلماتی که ساخته دست بشر و محصول نیرنگ تمدی بود. آنچه مرا متعجب می‌کرد، این بود که این کلمات چقدر کوتاه بودند و تفاسیر آنها چقدر بلند و زیاد بود.

لگراند برای آنکه صحت و سقم این‌گونه تفاسیر را دریابد، آزمون ساده‌ای آماده کرد و از کلیساها

درواقع ما به وسیله یک روح، یعنی روح القدس، در بدن مسیح تعمید گرفته‌ایم و خدا به همه ما، از همان روح عطا کرده است و این امر نشان می‌دهد که در زمان‌های قدمی، زبان‌ها به عنوان یک شاهد در نظر گرفته نمی‌شدند.

۴. زمانی که کتاب مقدس، تعلیم داده می‌شد، هر مؤمنی تکلم به زبان‌ها نداشت، حتی در عصر رسولان این عطیه شاهدی بر تعمید توسط روح القدس نبود. آیا همه عطای شفا دارند؟ آیا همه عطای سخن گفتن به زبان‌ها را دارند؟ یا همه عطای ترجمه این زبان‌ها را دارند؟ (ر.ک: اول قرنیان ۱۲: ۳۰).

با توجه به اسناد کتاب مقدس، می‌توان گفت: اینکه پنتیکاستی‌ها مطرح می‌کنند اولین نشانه تعمید در روح القدس، تکلم به زبان‌هاست، نادرست است؛ زیرا کتاب مقدس شواهدی می‌آورد از افرادی که به دست رسولان تعمید شدند، ولی هیچ کدام تکلم به زبان‌ها نداشتند.

ز. تکلم به زبان‌ها و پرشدن از روح القدس؟

در حالی که تعمید در روح القدس رویدادی تاریخی بود که تنها یکبار، آن‌هم در روز پنتیکاست اتفاق افتاد، پرشدن از روح القدس بارها در کتاب اعمال رسولان تکرار شده است. به گونه‌ای که هر مؤمن می‌تواند به طور متناوب آن را تجربه کند. همان‌گونه که آمده است: از مستی پرهیزید؛ زیرا مستی انسان را به راه‌های زشت می‌کشاند. در عوض از روح خدا پر شوید (افسیان ۵: ۱۸).

برای تسلیم شدن و ماندن در مسیر روح القدس، پرشدن از روح القدس موجب می‌شود تا فرد توسط روح القدس کترل شده و به سوی او سوق پیدا کند: (کلود، همان، ص ۴۵).

گرچه در کتاب اعمال رسولان، بارها آمده است که مسیحیان می‌توانند از روح القدس پر شوند، اما تکلم به زبان‌ها، فقط یکبار در این سیاق آمده است. در اعمال رسولان ۲: ۴ آمده است که حواریون از روح القدس پر شده و تکلم به زبان‌ها نموده‌اند، اما در سایر آیات کتاب اعمال رسولان، آنها از روح القدس پر می‌شوند، ولی تکلمی نداشتند. ازین‌رو، صحیح نیست که بخواهیم تکلم به زبان‌ها را شاهدی بر پرشدن از روح القدس بدانیم.

بررسی کتاب اعمال رسولان نشان می‌دهد هنگامی که مؤمنان از روح القدس پر می‌شوند رویدادهای زیر اتفاق می‌افتد:

آنها خداوند را به خاطر زبان‌های خارجی که به صورت خارق‌العاده به آنها اعطای شده بود، تحسین و ستایش کرده‌اند (اعمال رسولان ۲: ۱۱-۱۶).

آنرا شاهدی بر مسیح و بی‌باکی او قلمداد می‌کردد (اعمال رسولان ۴: ۱۲-۱۳ و ۳۱ و ۳۳). برای خدمت‌گزاری به بندهای خدا اعلام آمادگی می‌کردد (اعمال رسولان ۶: ۵-۶).

اوست که تصمیم می‌گیرد به هرکس چه عطایی ببخشد» (اول قرنیان ۱۲: ۱۱). به علاوه، حواریون در روز پنتیکاست حتی انتظار دریافت چنین عطیه‌ای را هم نداشتند، و در این‌باره هیچ‌گونه آموزش رسمی نیز ندیده بود، اما در جلسات پنتیکاستی‌ها، چگونگی دریافت تکلم به زبان‌ها آموزش داده می‌شود (دبليو کلود، همان، ص ۴۰).

برای مثال دنیس بنت (Dennis Bennett) معتقد است: برای دریافت تکلم به زبان‌ها، باید دهانتان را باز کنید و نشان دهید که شما معتقدید که مسیح شما را، با شروع تکلم به زبان‌ها، در روح القدس تعمید می‌کند. سپس، تلاش کنید تا تکلم کنید. انگلیسی صحبت نکنید، و یا به هر زبان دیگری که شما می‌شناسید؛ زیرا در این صورت خداوند در تکلم به شما کمک نخواهد کرد. دقیقاً همانند کودکی که برای بار اول، شروع به تکلم می‌کند، شروع به صحبت کردن کنید. اما تنها چند صدا از خود درآورید. شما موانع صدایی را از بین برده‌اید. آن صدایها را نگه داشته باشید. خدا آنها را به شما اعطا کرده است. به مسیح بگویید که او را دوست دارید، از صدایها لذت ببرید... (دبليو کلود، همان، ص ۳۹).

ازین‌رو، اینکه پنتیکاستی‌ها برای چگونگی دریافت این عطیه، قواعد عجیب و غریبی اختراع می‌کنند، با کتاب مقدس سازگار نیست.

و. تکلم به زبان‌ها و تعمید در روح القدس؟

برای اینکه معلوم شود تکلم به زبان‌ها، نشانه تعمید در روح القدس است یا نه، توجه به حقایقی در این زمینه، به حل مسئله کمک خواهد کرد: (کلود، همان، ص ۴۳-۴۴).

۱. در روز پنتیکاست، فقط ۱۲۰ نفری که در آن روز حضور داشتند، تکلم کردند. کسانی که توسط موعظه پطرس نجات یافته، و تعمید شدند، تکلم نکردند.

۲. سامریان نیز با اینکه تعمید شدند، اما تکلم نداشتند.

وقتی رسولان در اورشیل شنیدند که اهالی سامریه پیغام خدا را قبول کرده‌اند، پطرس و یوحنا را به آنجا فرستادند. وقتی ایشان به سامریه رسیدند، برای نوایمانان دعا کردند تا روح القدس را بیابند؛ زیرا ایشان فقط به نام عیسای خداوند تعمید گرفته بودند و هنوز روح القدس بر هیچ‌یک از ایشان نازل نشده بود. پس پطرس و یوحنا دست‌های خود را بر سر این نوایمانان گذاشتند و ایشان نیز روح القدس را بافتدند (اعمال ۱۴: ۱۷-۱۶).

۳. تعمید در روح القدس، در نامه‌های عهد جدید فقط یکبار و آن هم در اول قرنیان ۱۲: ۱۳ مشاهده شده است.

هریک از ما عضوی از بدن مسیح می‌باشیم. بعضی از ما یهودی هستیم و بعضی غیریهودی؛ بعضی غلام هستیم و بعضی آزاد. اما روح القدس همه ما را کنار هم قرار داده و به صورت یک بدن درآورده است.

٦. تعمید روح القدس، برخلاف ادعای پنتیکاستی‌ها، همیشه با تکلم به زبان‌ها همراه نبوده است.
٧. پرشدن از روح القدس نیز بارها در زندگی هر مؤمنی تکرارشدنی است و مشروط به تکلم به زبان‌ها نیست. از این‌رو، می‌توان گفت: مبنای پنتیکاستی‌ها درباره تکلم به زبان‌ها، با آنچه کتاب مقدس می‌گوید و شروطی که تعیین کرده است، سازگار نیست.

- در روشنان نسبت به دشمنان از رویکرد مسیح تبعیت می‌کرند(اعمال رسولان ٧: ٥٥-٦٠). آماده فرمانبرداری از خدا بودند(اعمال رسولان ٩: ١٧-٢٠). به خاطر مسیح به روح‌ها و جان‌ها مسلط شدند(اعمال رسولان ١١: ٢٤). در مقابل معلمان دروغین ایستادگی کرند(اعمال رسولان ١٣: ٨-١٠). سرشار از شادی شدند(اعمال رسولان ١٣: ٥٢).

به علاوه در نامه به افسیان نیز با اینکه بارها صحبت از پرشدن از روح القدس آمده، اما حتی یکبار هم نامی از زبان‌ها نیامد. نشانه‌های پرشدن از روح القدس در این نامه، ایجاد رابطه معنوی بین برادران(افسیان ٥: ١٩ و ٦: ٣٣-٢١)، عبادت و پرستش خدا(افسیان ٥: ١٩)، ایستادگی در مقابل شیطان(افسیان ٦: ١٨-١١) زندگی عبادی مؤثر(افسیان ٦: ٢٠-١٨) بیان شده است. در واقع نامی از تکلم به زبان‌ها به میان نیامده است.

با توجه به این نکات، می‌توان گفت: گرچه ممکن است پرشدن از روح القدس، بارها در زندگی افراد تکرار شود، ولی نشانه آن تکلم به زبان‌ها نیست. از این‌رو، تکلم نمودن به زبانی بیگانه را به عنوان شاهدی بر پرشدن از روح قلمداد نمودن، با آیات کتاب مقدس سازگار نیست.

نتیجه‌گیری

با توجه به استدلالات کتاب مقدس می‌توان گفت:

١. اینکه پنتیکاستی‌ها معتقدند: تکلم به زبان‌ها می‌تواند به زبان فرنگیان و یا زبانی غریبیه باشد، با متن کتاب مقدس سازگاری ندارد.
٢. به علاوه، تکلم به زبان‌هایی که کتاب مقدس از آن سخن گفته است، در حضور یهودیان صورت گرفت و کتاب مقدس آنرا به عنوان نشانه‌ای برای یهودیان قلمداد کرده است، در حالی که تکلم به زبان‌های پنتیکاستی‌ها با این هدف صورت نگرفته است.
٣. تکلم به زبان‌ها در کتاب مقدس ضایعه‌مند است. زنان نمی‌توانند تکلم داشته باشند، ولی آگنس آزمون به عنوان اولین زن پنتیکاستی، ادعای تکلم به زبان‌ها داشته است.
٤. براساس کتاب مقدس، عطیه تکلم به زبان‌ها باید با تفسیری متناسب با آن همراه باشد، ولی تفسیری که پنتیکاستی‌ها ارائه می‌کنند، تفسیری عجیب و غریب است.
٥. تکلم به زبان‌های کتاب مقدس، عطیه معجزه‌آسای خداوند محسوب می‌شود. از این‌رو، نمی‌توان با روش‌های اختراعی پنتیکاستی‌ها تکلم به زبان‌ها را تجربه کرد.

Ruthven, Jon Mark, 2008, *On the Cessation of the Charismata*: The Protestant Polemic on Post-Biblical Miracles, Regent University School of Divinity.

Smith, Jonathan Z, Green, W. S., & Buckley, J. J, 1995, *The HarperCollins dictionary of religion: HarperSanFrancisco*.

Tow, Timothy, 1987, *The Spirit Of Truth & The Spirit Of Error*, the Second National Conference of the Indonesian Council of Christian Churches, Jakarta.

W. Cloud, David, 2012, *The God of End-Time Mysticism*, Bethel Baptist Print Ministry, Canada.

_____, 2012, *Tongues Speaking*, Bethel Baptist Print Ministry, Canada .

Walker, Daniel Okyere, 2010, *The Pentecost fire is burning: models of mission activities in the Church of Pentecost*, University of Birmingham.

منابع

کتاب مقدس (ترجمه تفسیری)

- Althouse, Peter Frederick, 2001, *Spirit of the last days, contemporary Pentecostal theologians in dialogue with Jurgen Moltmann*. National Library of Canada= Bibliothèque nationale du Canada .
- Anderson, Allan, 2004, *Structures and patterns in Pentecostal mission*, Missionalia: Southern African Journal of Mission Studies, 32(2), 233-249 .
- Bruner, Frederick Dale, 1997, *A theology of the Holy Spirit*: The Pentecostal experience and the New Testament witness: Wipf and Stock Publishers.
- Grace Mercy Ministry, 2012, *Holy Spirit Gifts*, Grace Mercy Ministry ,The United States of America.
- House, Sean David, 2006, *Pentecostal Contributions to Contemporary Christological Thought: A Synthesis with Ecumenical Views*.
- John Cameron, Peter, 2002, *The Gifts of the Holy Spirit, Aquinas*, Knights of Columbus Supreme Council, New York.
- Liardon, Roberts, 2006, *The Azusa Street Revival: When the Fire Fell-An In-Depth Look at the People*, Teachings, and Lessons: Destiny Image Publishers.
- Lugo, L., Stencel, S., Green, J., Shah, T. S., Grim, B. J., Smith, G., . . . Taylor, P, 2006, *Spirit and power: A 10-country survey of Pentecostals*, Paper presented at the Pew Forum on Religion and Public Life.
- Lugo, Luis, 2011, Christianity, Global, "A Report on the Size and Distribution of the World's Christian Population." Paper presented at the Pew Forum on Religion and Public Life.
- MacArthur, John, 2003, *Charismatic Chaos*, at Grace Community Church in Panorama City, California.
- Macchia, Frank D, 2006, *Baptized in the Spirit*, Michigan: Zondervan .
- McGrath, Alister E, & Marks, D. C, 2008, *The Blackwell companion to protestantism*: John Wiley & Sons.
- Miller, Denzil R, 2005, *Empowered for Global Mission*: A Missionary Look at the Book of Acts: Life Publishers International USA.
- Miller, Tracy, 2012, *The Global Religious Landscape: Christianity*, Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, Washington, D.C.